

Ровний Артем

студент

Лимар Валерія

к.е.н., старший викладач

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

м. Ніжин

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ КУРСУ ГРИВНІ

Забезпечення стабільності національної грошової одиниці є ключовим завданням діяльності центрального банку кожної країни і головною складовою економічних перетворень та макроекономічного розвитку.

Національний банк України, відповідно до Закону України “Про Національний банк України”, є центральним банком країни, особливим органом державного управління, її емісійним центром, проводить державну політику в галузі грошового обігу, кредиту, зміцнення національної грошової одиниці, організує міжбанківські розрахунки, координує діяльність банківської системи, визначає курс національної грошової одиниці відносно валют інших країн. Основною функцією Національного банку України є забезпечення стабільності національної грошової одиниці – гривні. На теперішній час ми бачимо нестійкий курс гривні, це зумовлено багатьма причинами.

Визначено, що для стабілізації валюти необхідно:

1. Відмінити проведення Національним банком аукціонів. На сьогодні проведення аукціонів, які не задовольняють навіть 1 відсотка від суми накопиченого відкладеного попиту на валюту, лише збільшує відкладений попит на валюту. Методика розрахунку середньозваженого курсу та задоволення заяв на аукціоні направлена на щоденне укріплення курсу гривні. При цьому отриманий курс ніяк не відображає ринковий або зважений. Внаслідок чого, більшість з експортерів не квапляться заводити експортну виручку в Україну, намагаючись проводити розрахунки за межами України, або використовують різні схеми розрахунків, на які банки не можуть вплинути.

2. Встановити вільне утворення курсу іноземних валют до гривні. Наявність різних домовленостей про утримання курсу стає для бізнесу сигналом про недосяжність ринковими методами зваженого курсу валют, та збільшує очікування росту курсу вище за «домовлений». Чим скоріше ринок сам встановить курс, за яким більшість суб'єктів ринку будуть готові проводити розрахунки, тим скоріше ринок наповниться валютою за рахунок збільшення обсягів продажу експортерами валютної виручки та зменшення попиту за неконкурентноспроможним імпортом, та тим скорішим курс гривні почне укріплюватись до зваженого.

3. Привести облікову ставку до рівня, який відповідає показникам прогнозованої інфляції.

4. Збільшити відсоток обов'язкових резервів в Національному банку України на залишки в банках в гривні. Такими діями Національний банк зменшить масу гривні на ринку, що позитивно відобразиться на спекулятивному попиті на іноземну валюту.

5. Вжити заходів щодо ізольованої, компенсаційної та цільової підтримки окремих системних банків, що можуть зазнати значного погіршення власної ліквідності внаслідок збільшення обсягів резервування, з одночасним обмеженням активної діяльності таких банків (заборона на видачу нових кредитів тощо).

6. Сприяти розвитку операцій банків з хеджування ризиків на валютному ринку. Наприклад, врегулювати питання застосування Пенсійного збору до операцій СВОП з метою відновлення майже єдиного інструмента перерозподілу ліквідності в банківській системі в умовах кризи, коли бланкове міжбанківське кредитування практично зупинено. Запровадження операцій РЕПО за участі центрального контрагента. Лобіювати якнайшвидшого прийняття закону «Про похідні фінансові інструменти» (деривативи).

7. Проводити більш відкриту політику діяльності Національного банку. Необхідно зазначити, що сьогодні доволі багато з різноманітних джерел доносяться цифри різних фінансових показників, таких як «реальний» курс, платіжне сальдо країни та інші. При цьому, за жодним з повідомлень не надано розгорнутої методики розрахунку того чи іншого значення. Суспільство звикло до великої кількості популістських показників. Надання обґрунтованих показників з наведенням детальних розрахунків та джерел отримання вихідних даних, обґрунтованих розкритих шляхів до досягнення результату, строків виконання цілей, буде сприяти довірі до самої інформації та до її джерела. Національному банку необхідно комплексно та відкрито підходити до стабілізації валютного ринку та економічних коливань в країні.

Інфляція – це не просто зростання цін, а зростання цін, зумовлене зростанням грошової маси. Як відомо, емісію гривні може здійснювати виключно Національний банк України. Тому, головною причиною нинішньої інфляції та наступної різкої девальвації гривні є не війна, а здійснена емісія додаткової грошової маси через рефінансування комерційних банків та фінансування дефіциту державного бюджету.

Війна породжує також очікування інфляції та підвищує ризики порушення стабільності банківської системи. Це призводить до відтоку депозитів. Запущена інфляція призвела до посилення відтоку коштів з депозитів у комерційних банках, що стало додатковим чинником зростання попиту на іноземну валюту. Необхідно зазначити, що вільний ринок є ефективним лише за умови, що він є конкурентним. Тоді ціна (у т.ч. валютні курси) дійсно коливається і є результатом узгодження інтересів невідомого числа суб'єктів ринку, кожен із яких не має визначального впливу на її формування.

**Міжнародна науково-практична конференція
«Виклики соціально-орієнтованої економіки в євроінтеграційних умовах»**

На валютному ринку України склалася зовсім інша ситуація. Тут ми маємо обмежене число ринкових суб'єктів, які формують пропозицію іноземної валюти. Більше 80 відсотків валютних надходжень в Україну формують менше 20 відсотків підприємств основних експортних галузей України, які до того є найбільш монополізованими. Валютний курс в таких умовах відобразить інтереси організованої групи експортерів, і тому неминуче матиме тенденцію до підвищення.

Таким чином необхідно розуміти, що на валютному ринку України не тільки є економічні та організаційні передумови формування картельних змов. Курс не знизиться, якщо продовжуватиметься друк грошей. Тому, потрібно зупинити емісію гривні, переставши фінансувати як дефіцит державного бюджету, так і проблемні комерційні банки. Як альтернативу, потрібно використати інструмент тимчасового замороження вкладів населення у проблемних банках. Потрібно зрозуміти, що не контроль зростання цін, а забезпечення економіки якісною грошовою одиницею є головним обов'язком Центрального банку. При цьому якісна грошова одиниця повинна бути не тільки стабільною мірою в процесі здійснення обмінних операцій, але й виконувати функцію заощадження.

Зараз, як ніколи, потрібна ефективна конкурентна політика, спрямована на зниження рівня концентрації економічної влади в Україні, тому що значна частина економіки сконцентрована в руках олігархів, їхні підприємства експортують продукцію і забезпечують надходження валюти, тому в питанні стабілізації курсу гривні до думки цих людей теж потрібно дослухатися.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про Національний Банк» № 679-XIV від 20 травня 1999 року [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14/page3>.
2. Чухно А. А. Природа сучасних грошей, кредиту та грошово-кредитної політики / А. А. Чухно // Актуальні проблеми економіки. – 2008. - № 3. – С. 24-35.
3. Бодрова Н. Е. Валютний ринок: стан, проблеми, перспективи / Н. Е. Бодрова // Економіка. – 2012. - № 4. – С. 3-12.
4. Яковлев Ю.П. Міжнародна торгівля. Практикум: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. - К. : Кондор, 2008. – 349 с.